

Акмаклашдырма оўны

Category: Kitapcy, Psihologiýa, Sport we turizm

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Акмаклашдырма оўны АКМАКЛАШДЫРМА ОЎНЫ

Ilki berjek sowallarym bar:

Awtoritarlyk diňe häkimiýet başynda oturanlaryň ulanýan basyş guralymy? Awtoritarlyk diňe Erdoganyň dolandyryş ýaragymy? Awtoritar režim bilen dolandyrylýan halklar wagtyň geçmegi bilen bu syýast sistemadan nähili täsirlenýär?

Awtoritarlyk demokratik gurluşda, jemgyýetçilik durmuşynda nämeleri öwür-çöwür edýär: Takatsyzlyk? Gödeklik? Agressiýa? Gapma-garşylyk? Duşmançylyk?

Kemter, birtaraply, egoist, öýkünjeň nesilleri şeýdip «dünýä inderýärler!»

Awtoritarlaşan jemgyýetlerde gury sanyň mukaddesleşdirýän basdaşlygy jemgyýetiň üstünde höküm sürýär.

Muňa laýyklykda hemme zat şowsuz. Galyberse-de, «üstünligiň» wagtlaýyndygynyň, döwürleýindiginiň mälimdigine garamazdan bilgeşleýin götergilenýär! Muňa bir pursatlyk şady-horram

bolmagyň hökmürowanlygy diýilýär... Muňa gury sanlaryň, boş statistiki görkezijileriň diktaturasy diýilýär...

«Güýçli bolmak üçin üstün çykmak hökmany şert» garaýşynyň oňlanmagy, düşünje we ruhy taýdan çuň ýaralara getiren awtoritar režimleriň netijesidir: Üstün çykyp bilmediňmi, onda sen hiç kim!

Muňa hoşgylawsyzlygyň, empatiýadan binesipligiň hökmürowanlygy diýilýär...

Gürrüň diňw AKP-de ýa Erdogan da däl...

Awtoritarlygy diňe şular edenok.

Köpimiziň aýnanyň önüne geçip, özümize seretmeginiň gerekdigi üçin ýazýaryn: awtoritarlaşmagyň netijesi hemmämizi «sanlara kowalaşýan üstünlük keseline» ýolukdyrdy!

Gürrüňimi şuňa baglamak isleýärim:

* * *

Olimpiýa oýunlaryndaky «şowsuzlyk» barada ýazmadyk galmady! Zygiderli diýen ýaly ýurtlaryň alan medallarynyň sanawy çap edilýär, «näme üçin altyn medal alan bolmady?» diýip nägilelik bildirilýär...

Bu hasap sorama ahwaly Olimpiýa oýunlarynyň ikinji hepdesinden bäri başlandy. Ýaş sportsmenlerimiziň üstünde munuň agyr basyş emele getirýändigini çaklamak kyn däl. Ýogsam bolmasa, bu çagalar birkemsiz taýýarlykly çagalar, olar halkara ýaryşlarda **üstünlükli çykyş edendikleri üçin** Olimpiýa oýunlaryna gatnaşmaga hukuk gazandylar. Mysal üçin, eý görülyän milli futbol ýyggyndysy ýa-da erkek milli woleýbol ýyggyndysy, basketbol ýyggyndysy şeýle üstünligi görkezip bilmändigini üçin bu abraýly ýaryşa gatnaşyp bilmediler. Sanasaň sanabermeli.

Hawa, Olimpiýa oýunlaryna gatnaşmagyň özi sportsmenler üçin özbaşyna üstünlük. Saýlap alyş oýunlaryndan geçmek aňsat işmi?..

Parižde geçirilen Olimpiýa oýunlaryna sportyň 18 ugrundan 101 sportsmen bilen gatnaşdyk. Oýunlarda sportuň 32 ugrunda we 48 dissiplinasa 329 ýaryşa gatnaşyldy. ABŞ-nyň alan medallarynyň aany biziň oýunlara gatnaşan sportsmenlerimiziň sanyndan iki esse köp!

Çekişmä şu ýerlerden başlamak lazým: ýurtdaky sport desgalaryndan, mekdeplerde sport sapaklaryndan, klublaryň

garaýşyndan, üpjünçiliginden, türgenleşiklerden we ş.m. we ş.m.

Bu edil şuna meñzeýär: ýurtda demokratik režim ýok, diňe saýlaw sandygyny ortada goýup, ses sanalmagy «demokratyadyr» öýdülýär!

Ýaşajyk sportsmenleriň psihologiýasyny nähili boýandygymyzy bilenoklarmyka? Haýp. Bu çagalaryň agyr şertlerde nähili türgenleşýändikleri bilen näçe adam gyzyklanýar.

Hemmetaraplaýyn kämillik şuny talap edýär: Olaryň Türkiýäniň adyndan çykyş etmek bilen ýurtda çäksiz tolgunma döretmekleriniň özi uly üstünlikdir.

Üstünligiň ölçegine sa:p altyn medal gazanmak bilen baha bermek gury sanlaryň diktaturazyna ýeňilmekdir!

Gynansak-da, awtoritarlaşmagyň ýokançlygy wagtyň geçmegi bilen çakdanaşa ölçeg obsessiýasyna öwrülýär.

Şuny-da goşayyn: üstünlik gazananlaryň sanyny artdyrmak, **gury sana kowalaşmak** hakyky **üstünlik gazanmagyň gymmatyny gaçyrýar!**

* * *

Gury sanlara we statistiki görkezijilere kowalaşýan jemgyýeylerde durmuş standartlaşdyrylýar... Munuň özi utopiýany, progressiwligi öldürýän konserwatiwleşmedir...

Statistika «mukaddes kitaba» öwrülýär. Görkezijiler näme diýse, şo dogry, şo hakykat! Seretseñizläň, oppozisiýanyň esasy ugrunyň üstünlikli çykyş edip-etmeýändigini kesgitleýän baş-üç sany anketaçy bar: ýagny partiýanyň ykdysady-syýasy ugry däl! Ideologiki lýumpenlik şeýde-şeýde beýgeldilýär...

Jemläp aýdanynda:

Awtoritarlaşmagyň psihologiki roluny-täsirini gözden salmaň. Hawa, ýokanç wirusdyr bu peläket...

Ýaş sportsmenlerimiň üstüne sürünmegiňizi bes ediň! Olimpiýa oýunlarynyň ogryn-dogryn syýasatynyň gürrüňini ediň:

Russiýanyň ýaryşa gatnaşmagyny gadagan edenler Ysraýylyň ýaryşa gatnaşmagyna nädip rugsat berdi?

Altyn medal almagyň gürrüňini bir gapdala goýuň-da, asyl şu pyssy-pyjurlyklara üns beriň, akmaklaşdyrylmagyňyza ýol

bermãñ...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetisi, 14.08.2024 ý. Sport we turizm